

การประพันธ์การแสดงเพื่อสื่อสมัยใหม่ชุดน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา Script writing for New Media on “Nam Prik Long Reur Suan Sunanda”

สรรร ถวัลย์วงศ์ศรี

Sun Tawalwongsri

สาขาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Department of Performing Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University.

(Received : Sep 29,2022 Revised : Nov 22,2022 Accepted : Dec 1,2022)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์การประพันธ์การแสดงเพื่อสื่อสมัยใหม่ชุดน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา สำหรับการจัดทำวีดิทัศน์เพื่อเผยแพร่บนแพลตฟอร์มออนไลน์ของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีเครื่องมือวิจัยได้แก่การศึกษาข้อมูลทางเอกสาร สืบหาข้อมูลภาคสนามกระบวนการสร้างสรรค์บทการแสดง การสัมภาษณ์และการจัดสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์สื่อสมัยใหม่ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และอภิปรายผลกระบวนการสร้างสรรค์ในเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่าการประพันธ์การแสดงสำหรับสื่อวีดิทัศน์ชุดน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทาสามารถแบ่งออกเป็นสามส่วนคือ 1.โครงเรื่องและบทแสดงหลัก 2. กวีนิพนธ์น้ำพริกลงเรือ และ 3. คำร้องแร็ป บททั้งสามส่วนนี้นำมาประกอบสร้างเป็นบทเพื่อการจัดทำวีดิทัศน์ที่พัฒนาแนวทางการนำเสนอวัฒนธรรมอาหารของสวนสุนันทาในรูปแบบใหม่ บทการแสดงและสื่อสมัยใหม่สามารถบูรณาการศาสตร์ศิลปะการแสดงกับศิลปะหลากหลายแขนงเข้าไว้ด้วยกันทั้งวรรณศิลป์ ตัวละคร การขับร้อง ดนตรี ภาพถ่าย และภาพเคลื่อนไหวกราฟิก สื่อวีดิทัศน์ชุดนี้กลายเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในการนำเสนอทุนวัฒนธรรมของสวนสุนันทาให้มีความร่วมสมัยอีกทั้งสร้างการรับรู้และการยอมรับให้แพร่หลายมากขึ้นในสังคม

คำสำคัญ : บทการแสดง สื่อสมัยใหม่ น้ำพริกลงเรือ สวนสุนันทา อาหารชาววัง

ABSTRACT

This article aims to study the creative process of script writing for new media on “Nam Prik Long Reur Suan Sunanda” for making video production and publishing on online platforms of the Office of Arts and Culture, Suan Sunandha Rajabhat University. This qualitative research employed the following research tools: documentary research, field survey in the creative process of script writing, in-depth interviews and focus groups with those involved in this new media creation. The data were analyzed and discussed on the result of this creative process in descriptive writing. The research found that the script writing for this video production “Nam Prik Long Reur Suan Sunanda” can be divided into three parts: 1. The plot or main script, 2. The poetry of Nam Prik Long Reur and 3. The rap lyrics. These three parts were combined to be the script for video production to develop a new way of presenting Suan Sunandha’s food culture. The script writing and new media can be integrated the science of performing arts with diverse forms of Art together, including literature, characters, singing, music, photos and motion graphics. This video media is a new phenomenon for presenting Suan Sunanda’s cultural capital to be contemporary and to create more awareness and acceptance in society.

Keyword: Script writing, New Media, Nam Prik Long Reur, Suan Sunanda, Thai Traditional Cuisine

บทนำ

อาหารไทยเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นและได้รับความนิยมในระดับนานาชาติ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจควบคู่กับการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากอาหารไทยมีวัตถุดิบและวิธีการปรุงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยเฉพาะรสชาติที่มีความหลากหลายแตกต่างออกไปตามแต่ละท้องถิ่น อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมอาหารดั้งเดิมอย่างหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอีกทั้งบางเมนูอาหารหาทานได้ยากในปัจจุบันนั้นคืออาหารชาววัง สำหรับอาหารชาววังของไทยเกิดขึ้นในพระราชวังของชนชั้นสูงมีความละเอียดลออพิถีพิถันในการปรุงและจัดสำรับ โดยองค์ความรู้อาหารชาววังมีการสืบทอดองค์ความรู้ผ่านงานวรรณศิลป์โคลงฉันทกาพย์กลอนที่มีความงดงามทางภาษาวรรณคดีเป็นสำคัญ หลักฐานทางวรรณคดีอาหารสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายได้แก่กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน เป็นต้น ซึ่งใช้ความงามทางวรรณศิลป์เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด เปรียบเปรย อธิบายองค์ประกอบและขั้นตอนการปรุงได้อย่างลึกซึ้ง ด้วยความงามทางวรรณศิลป์และวัฒนธรรมอาหารชาววังนี้เองทำให้ผู้วิจัยจึงมองเห็นประเด็นในการสร้างบทการแสดงเพื่อจัดทำสื่อสมัยใหม่ชุดน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการให้ความสำคัญของการเผยแพร่องค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรมอาหารดั้งเดิมอย่างทันสมัย

เมื่อกล่าวถึงอาหารวังสวนสุนันทาจำเป็นต้องกล่าวถึงพระวิมาดาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา พระอัครชายาเธอในรัชกาลที่ ๕ ที่เสด็จมาประทับในสวนสุนันทา ท่านเป็นเอตทัคคะทางด้านอาหารทั้งเครื่องคาว เครื่องหวาน และเครื่องว่างที่ควรค่าแก่การสืบทอดและสร้างมูลค่าแก่คนรุ่นหลัง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในอดีตถูกเรียกว่า สวนสุนันทาซึ่งเป็นที่พักและพำนักของพระมเหสีพระราชธิดาและเจ้านายฝ่ายในโดยมีตำหนักกรมทั้งสิ้น 32 ตำหนัก แต่ละตำหนักมีห้องเครื่องที่ประกอบอาหารถวายเจ้านายของตน อีกทั้งบางโอกาสมีการเลี้ยงรับรองผู้มาเยือนและนำอาหารมารับประทานร่วมกัน (วิมา เี่ยมมประไพและคณะ, 2560, น.103) โดยมีตำหนักของพระวิมาดาเธอท่านั้นเป็นศูนย์กลางและเป็นต้นเรื่องของตำรับน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา อาหารชาววังสวนสุนันทาแท้จริงมีความคล้ายคลึงกับอาหารชาวบ้านทั่วไปหากแต่มีวิธีการทำที่ละเอียดพิถีพิถันในการคัดเลือกเครื่องปรุง การประดับตกแต่ง การจัดชุดอาหารที่ต้องประกอบด้วยทั้งของเผ็ดของจืดมีน้ำพริกและผักด้วยเสมอ (ชนะภพ วัฒนโอฬาร, สัมภาษณ์) สำหรับอาหารวังสุนันทามีการจัดอาหารที่ต้องทานด้วยกันเพื่อช่วยแก้เผ็ด ทำให้ไม่เลี่ยนและเจริญอาหาร ความโดดเด่นอีกอย่างของสำหรับอาหารชาววังคือการมีรสชาติที่สามารถถูกปากทุกคนโดยอาหารควรจะต้องมีรสชาติครบคือเปรี้ยว เค็ม หวานและจำเป็นต้องรู้ว่าเครื่องแกงและน้ำพริกแต่ละชนิดมีจุดเด่นอย่างไรและมีรสชาติอะไรน่า (เนื่อง นิลรัตน์, 2545) อย่างไรก็ตามนอกจากน้ำพริกลงเรือที่ยังคงพบเห็นได้ในปัจจุบันแล้ววังสวนสุนันทายังเป็น ต้นตำรับอาหารชาววังที่พบเห็นได้ยากอีกเช่นกัน อาทิ ข้าวปิ้ง ข้าวผัดกะทิ เยลลี่ห่อหมก ซุปปอดโอโฝหรือซุปลูกหมา ไก่นมวัว เม็ดแตงโม ข้าวตัง และ น้ำพริกตะลึงปิง น้ำพริกส้มมะปราง เป็นต้น (วิมา เี่ยมมประไพ และคณะ, 2560, น.106-7) ในส่วนของน้ำพริกลงเรือนี้ พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าจุไรรัตนศิริมาน ได้กล่าวถึงไว้ในหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ เจ้าจอมสดับความว่า

“วันหนึ่งตอนคำคิดจะลงเรือกัน สมเด็จเจ้าฟ้าฯนิพนธ์พล กรมขุนอุทองเขตฯขัตติยานารี-ผู้เรียเรียง) ก็ชวนให้ไปกินข้าวในเรือกันเถอะ ก็รับสั่งว่า “สดับไปคูซในครัวมีอะไรบ้าง” เวลานั้นยังไม่ถึงเวลาเสวยคุณจอมสดับไปห้องเครื่องเห็นมีแต่ปลาตุ๋นและน้ำพริกตำไว้เท่านั้น จึงหยิบน้ำพริกกับปลาผัดรวมกับหมูหวานเล็กน้อย พอตักขึ้นมาก็หยิบไข่เค็มซึ่งขณะนั้นยังไม่ได้ต้ม ความเป็นคนคล่องและไวเลยทั้งไข่ขาว เอาแต่ไข่แดงดิบวางลงไปทั้งลูก และจัดผักลงมาด้วย กลายเป็นอร่อยมาก ถึงเรียกน้ำพริกลงเรือ เกิดขึ้นพระคุณจอมสดับนี่เอง” (ศรุตานุสรณ์, 2526, น.31)

ด้วยชื่อเสียงประวัติความเป็นมาและรสชาติที่ยังคงอร่อยถูกปากคนไทย สำนักศิลปะและวัฒนธรรมฯ จึงเลือกน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทาเป็นหัวข้อสำหรับอาหารชาววังในการสร้างกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542 โดยส่งเสริมการจัดทำสื่อวีดิทัศน์ชุดน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทาเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ การจัดกิจกรรมเสวนาทางวิชาการและการอบรมปฏิบัติการทำน้ำพริกลงเรือ และการจัดเทศกาลอาหารชาววัง เป็นต้น

ผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญในการใช้ศาสตร์ทางศิลปะการแสดง การจัดทำบทการแสดงเพื่อเชื่อมโยงศิลปะแขนงต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์สื่อวีดิทัศน์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสร้างสรรคนี้จึงเป็นการศึกษาการประพันธ์บทการแสดงชุดน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทาเพื่อใช้ในการจัดทำสื่อวีดิทัศน์สมัยใหม่ โดยเป็นส่วนหนึ่งภายใต้โครงการของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมฯ เรื่องสื่อบรรณศิลป์สู่สื่อสร้างสรรค์ร่วมสมัย จากแนวคิดการธำรงรักษามรดกทางวัฒนธรรมสองแขนงอันได้แก่อาหารชาววังและวรรณศิลป์ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์และบูรณาการสอดคล้องกับแนวคิดการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในบริบทสังคมศตวรรษที่ 21 ศาสตร์และศิลป์ของสำรับอาหารชาววังและวรรณศิลป์ไทยถือเป็นมรดกสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมของชาติที่ควรค่าแก่การสืบสานสร้างสรรค์ ต่อยอดและสร้างเพิ่มมูลค่าด้วยแนวคิดที่ร่วมสมัย ผ่านกระบวนการสร้างบทเพื่อการแสดง การสร้างสรรค์วรรณศิลป์เชิงกวีนิพนธ์และคำร้องแร็ปพร้อมเป็นท่วงทำนองบอกเล่าเรื่องราวน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างการรับรู้เรื่องวัฒนธรรมอาหารในระดับชาติและนานาชาติที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางศิลปะ เศรษฐกิจ การท่องเที่ยวและบริการทางวัฒนธรรม รวมถึงเป็นการสร้างรากฐานของวัฒนธรรมด้านอาหารและส่งเสริมความงามทางภาษาให้ทันสมัย

วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

เพื่อศึกษาการสร้างสรรค์การประพันธ์บทการแสดงเพื่อสื่อสมัยใหม่ น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัย “การประพันธ์บทการแสดงเพื่อสื่อสมัยใหม่ชุดน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ที่ต้องการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ (creative process) บทการแสดงโดยใช้วิธีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยจากการศึกษารวบรวมความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวกับ น้ำพริกลงเรือที่มีประวัติศาสตร์ต้นกำเนิดจากวังสวนสุนันทา ข้อมูลการจัดทำบทการแสดงเพื่อสื่อวีดิทัศน์ รูปแบบงานประพันธ์ที่นำมาใช้ประวัติและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบทการแสดง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยมีลำดับขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประชุมวางแผนดำเนินงาน จัดประชุมคณะทำงานโครงการเพื่อสื่อสมัยใหม่เรื่องน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา กำหนดทิศทางดำเนินงาน ระยะเวลา ให้ความสำคัญสอดคล้องกับองค์ประกอบและบุคลากรที่เข้าร่วมทำงาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับน้ำพริกลงเรือจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาและแหล่งข้อมูลอื่น รวมทั้งผู้วิจัยทำการฝึกอบรมด้านอาหารชาววังของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมฯ ที่จัดฝึกปฏิบัติให้ความรู้ด้านการทำน้ำพริกลงเรือชาววังผ่านทั้งฝึกปฏิบัติจริงภาคสนามและผ่านการเรียนรู้ทางช่องทางออนไลน์ โดยนำองค์ความรู้หลักที่เกี่ยวกับน้ำพริกลงเรือ ข้อมูลอาหารชาววังทั้งในด้านประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมจากภัณฑารักษ์ของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมฯ มาสร้างบทการแสดงเป็นสื่อเพื่อมุ่งเน้นความสนใจไปที่เมนูอาหารชาววังน้ำพริกลงเรือ

ขั้นตอนที่ 3 ประชุมสร้างสรรค์ วางโครงเรื่องที่ใช้เป็นบทการแสดงสำหรับสื่อ ประพันธ์บทกวีนิพนธ์ และบทเนื้อร้องแร็ป ในการสร้างสื่อวีดิทัศน์เรื่องน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมมาบูรณาการระหว่างความงามทางวรรณศิลป์และภูมิปัญญาอาหารชาววัง ให้เกิดเป็นผลงานสื่อสร้างสรรค์ที่มีความน่าสนใจในรูปแบบใหม่และมีความร่วมสมัย สามารถเข้าถึงผู้ชมได้ทุกช่วงวัยในลักษณะของสื่อวีดิทัศน์ความรู้สละบนความบันเทิง

ขั้นตอนที่ 4 เผยแพร่วีดิทัศน์ผ่านช่องทางออนไลน์ของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในหลายแพลตฟอร์มได้แก่ ยูทูบ (YouTube) เฟซบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม (Instagram) และ ทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น

ซึ่งสามารถเข้าถึงผู้คนได้อย่างรวดเร็ว ทั้งยังมีการจัดเสวนาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสื่อวีดิทัศน์น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา การแปลบทกวีและคำร้องเป็นภาษาอังกฤษไว้ในสื่อวีดิทัศน์เพื่อสร้างองค์ความรู้ บรรยายสรุปเนื้อหารวบรวมไว้ในแพลตฟอร์ม *กูเกิล อาร์ตแอนด์คัลเจอร์* (Google Arts & Culture) เป็นภาษาอังกฤษของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมฯ นำไปสู่การสร้างแหล่งรวบรวมผลงานทางศิลปะวัฒนธรรมที่มีความเป็นนานาชาติเพื่อการเผยแพร่ในวงกว้างมากขึ้น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการประพันธ์บทการแสดงเพื่อสื่อสมัยใหม่เรื่องน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทาแบ่งขั้นตอนการสร้างสรรคงานออกเป็นสามส่วน ได้แก่ 1. การวางแผนเรื่องและบทแสดงหลัก 2. การประพันธ์กวีนิพนธ์น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา และ 3. การแต่งบทร้องแร็ป โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานหลักทั้งหมด

1. การวางแผนเรื่องและบทแสดงหลัก เริ่มจากการระดมสมองเพื่อหาแนวคิดในการสร้างงาน การจัดหาข้อมูลเพื่อใช้วางโครงเรื่อง วางตัวนักแสดง การแต่งบทแสดง แบ่งฉากแตกองค์ประกอบการถ่ายทำ (Breakdown Sheet) และจัดสร้างเป็นสตอรี่บอร์ด (Story Board) เพื่อการลำดับภาพขั้นตอนตามเนื้อเรื่องและใช้เป็นแนวทางในการถ่ายทำ การประชุมระดมสมองครั้งที่ 1 เป็นการจัดอภิปรายข้อมูลเอกสาร ภาพถ่ายโบราณของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมฯ โดยผู้วิจัยในฐานะผู้แต่งบทการแสดงและคำประพันธ์หลักเข้าประชุมร่วมกับ ภัณฑารักษ์ ผู้อำนวยการผลิต ผู้กำกับการแสดง ทีมงานผลิตสื่อวีดิทัศน์และผู้จัดทำดนตรี แนวคิดหลักเบื้องต้นคือการเลือก น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทาเป็นหัวข้อในการสร้างสื่อ และการวางตัวนักแสดงหลักเป็นคุณธชย ประทุมวรรณ (เก่ง เดอะวอยซ์) มาขับร้องและถ่ายทอดเรื่องราวของน้ำพริกลงเรือ โดยผู้อำนวยการผลิตเลือกคุณธชยเนื่องจากเป็นนักร้องนักแสดงที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทยร่วมสมัยไว้ตั้งแต่แรกแล้ว (วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์) การประชุมครั้งที่ 2 ผู้วิจัยเสนอให้ใช้ความสามารถในการเล่นดนตรีไทยจะเข้าของคุณธชย เข้ามาในสื่อวีดิทัศน์ด้วย เพราะวังสวนสุนันทามีภาพถ่ายที่ปรากฏรูปวงดนตรีไทยเครื่องสายหญิงของวังสวนสุนันทาอยู่ ดังนั้นจุดเชื่อมโยงนี้ น่าจะสามารถเชื่อมต่ออดีตถึงปัจจุบัน เชื่อมโยงระหว่างนักแสดงกับสวนสุนันทาได้ การประชุมครั้งที่ 3 เนื่องจากคุณธชยเป็นผู้ที่สามารถร้องแร็ปที่มีเสียงเป็นเอกลักษณ์ไทยเฉพาะตัว ผู้วิจัยเสนอให้มีการสร้างบทใหม่แร็ปเพื่อใช้ในตอนท้ายของสื่อวีดิทัศน์ชุดนี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นปัจจุบันสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมอาหาร วัฒนธรรมดนตรี นอกจากนี้การประชุมครั้งที่ 4 สุดท้ายผู้วิจัยเสนอให้วางบทแสดงให้คุณธชยแต่งกายเป็นสตรีนักร้องไทยวงเครื่องสายสวนสุนันทา เป็นการเชื่อมฉากสุดท้ายในสื่อให้เป็นการระลึกให้เห็นถึงภาพย้อนของตนเองในอดีตการกลับภาพกลับชาติหรือการระลึกชาติ โดยนักแสดงคุณเก่งธชย ที่แต่งตัวเป็นศิลปินแร็ปชายในปัจจุบันเดินขึ้นตำหนักมาแล้วเห็นตัวเองในรูปลักษณะเป็นนักร้องไทยหญิงวงเครื่องสายกำลังเล่นจะเช้อยู่บนตำหนัก แนวคิดการพัฒนาโครงเรื่องจะเห็นได้ชัดว่ามุ่งเน้นที่ตัวแสดงหลักคือคุณเก่งธชย โดยเมื่อได้โครงเรื่องบทการแสดงหลักจากการประชุมแล้วทางผู้วิจัยและผู้อำนวยการผลิตได้ส่งบทการแสดงไปเรียบเรียงลำดับเพื่อสร้างบทที่ใช้ถ่ายทำเพื่อการสร้างสตอรี่บอร์ด บทการแสดงเรียงเรียงใหม่โดย วิทยา สุทธินิเทศน์ มีการปรับแก้ไขบทที่เรียบเรียงสามครั้ง แต่เดิมมีอยู่ห้าฉากและมีการพัฒนาแยกย่อยจนบทการแสดงสุดท้ายประกอบด้วยแปดฉากย่อยเพื่อการสร้างสตอรี่บอร์ดซึ่งสามารถอธิบายแบบพอสังเขปได้ดังนี้

ฉากที่ 1 ฉากเปิด เป็นฉากเห็นภาพวิวสระน้ำ เรือ และพระอาทิตย์ยามเย็น มุมมองภาพคือมองออกมาจากทางเดินของตึกอาคารอาหารทิพย์นิวาสน์ แล้วตัดมาที่หน้าตึกถ่ายนักแสดงผู้แสดงเป็นคุณจอมสดับกำลังมองอยู่ไปที่สระน้ำแล้วยิ้มขึ้น

ฉากที่ 2 โกลาหลบนทางเดิน ภาพบันไดทางเสด็จและบันไดข้าหลวงตลอดแนวทางเดินอาคารอาหารทิพย์นิวาสน์ ตัดภาพฉับพลันเปลี่ยนดนตรีจังหวะเร็วขึ้นสร้างความตื่นเต้นกระตือรือร้น คุณจอมสดับหัวหน้าที่ห้องเครื่องมีความเชี่ยวชาญอาหารในวังกำลังเร่งรีบ พร้อมกับเหล่าบริวารสามคนสีหน้าตื่นตระหนก ทั้งหมดเร่งรีบทำกิจกรรมเตรียมสร้างเมนูอาหารที่จะต้องทำไปถวาย

กะทันหันในวันรุ่งขึ้นแก่ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้านิมิตร์โกสุริยกุล วิมลประภาวดี กรมขุนอุทองเขตขัตติยนารี ผู้มีพระประสงค์
จะลงเล่นเรือพายในสระ

ภาพที่ 3 *พบนักดนตรี* เป็นฉากที่คุณจอมสัดบเร่งรีบเดินไปห้องเครื่อง สวนทางกับกลุ่มนักดนตรีเครื่องสายหญิงแบบกึ่ง
ชนโดยบังเอิญ ภาพนักดนตรีโกลาหลกำลังจัดเตรียมเครื่องดนตรี มีหัวหน้า (คุณเก่ง ธชย ประทุมวรรณ แต่งกายเป็นผู้หญิง) กำลัง
เลือกเพลงเพื่อไปเล่นถวาย

ฉากที่ 4 *นมัสการรับอาหาร* แสงเย็นก่อนค่ำลอดหน้าต่างเข้าห้องเครื่อง คุณจอมสัดบมองหาวัตถุดิบในครัววังสรรค์
สำหรับอาหารพิเศษ ผู้ช่วยยืนอยู่รอบแต่ละมุมรอคำสั่ง แสดงภาพให้เห็นฝีมือคุณจอมสัดบในการคิดสร้างสรรค์อย่างแคล่วคล่องและ
เป็นมืออาชีพ เผยภาพในภวังค์ความคิดของคุณจอมสัดบสลับกับการมองเห็นภาพวัตถุดิบที่ทำน้ำพริกลงเรือ

ฉากที่ 5 *โคลงกาพย์* เป็นฉากคุณจอมสัดบและผู้ช่วยสามคน กำลังจัดเตรียมวัตถุดิบทำอาหาร เน้นภาพวัตถุดิบเครื่องปรุง
และขั้นตอนในการทำอาหารเป็นหลัก มีภาพคุณจอมสัดบสั่งผู้ช่วยเรื่องการจัดหาวัตถุดิบตัดสินใจเริ่มปรุงสำหรับ "น้ำพริกลงเรือ"

ฉากที่ 6 *โคลงกาพย์ต่อเนื่อง* ผู้ช่วยคนหนึ่งยกสำรับน้ำพริกลงเรือรีบเดินเพื่อนำไปถวายทุกคนในกัมมกราบด้วยความ
ภูมิใจ ที่ได้ถวายอาหารเมนูสำหรับใหม่ในวัง เจ้าจอมเร่งรีบเดินผ่านห้องดนตรี กลุ่มนักดนตรีหัวพร้อมกัน เผยให้เห็นหน้าหัวหน้าวง
เครื่องสายซึ่งเป็น เก่ง ธชย แต่งกายเป็นผู้หญิงกำลังดีดจะเช่อยู่

ฉากที่ 7 *ความแพร่หลายของน้ำพริกลงเรือ* เป็นภาพเคลื่อนไหวแอนิเมชัน (Animation) สองมิติเพื่อให้เห็นน้ำพริกลงเรือ
ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ขยายจากความเป็นอาหารชาววังไปสู่ความนิยมแพร่หลายในผู้คนหมู่มาก ซึ่งสามารถ
ประกอบด้วย ภาพน้ำพริกและเรือพระที่นั่งส่งต่อไปที่เรือถวายพระ เรือพาย เรือต่าง ๆ จากคลอง เป็นต้นกระทั่งสามารถส่งเมนู
น้ำพริกต่อขึ้นไปที่ถนน บนตึกอาคารที่มีความเจริญมากขึ้น มีร้านขายอาหารทั่วไปตามห้างสรรพสินค้า ตามถนนร้านอาหารข้าง
ทางเดิน กลายเป็นเมนูอาหารประจำชาติ และสามารถขยายไปถึงยุคปัจจุบันที่มีการสั่งอาหารในโลกออนไลน์ (Food Delivery)
ด้วยได้เช่นกัน

ฉากที่ 8 *ฉากหลังเครดิต (Post Credit Scene)* เป็นการตัดภาพมาที่ในสตูดิโอแสดงภาพกระบวนการถ่ายทำ การร้อง
เพลงในห้องอัดเสียงที่ ธชย คุณเก่ง ประทุมวรรณ แลภาพเบื้องหลังการทำงานจากหลายฝ่าย เพิ่มเติมด้วยภาพทีมงานส่งน้ำพริกลง
เรือทางฟู้ดเดลิเวอรี่ออนไลน์มาเป็นมื้ออาหารช่วงพักหลังการอัดเสียงเสร็จ

ภาพที่ 1 ภาพการประชุม การซ้อมการแสดงและการถ่ายทำสื่อวีดิทัศน์
โดยศิลปินนักแสดงคุณชย ประทุมวรรณ (ภาพบนซ้าย) และ ผู้กำกับการแสดง วรรณศักดิ์ ศิริหล้า (ภาพล่างขวา)
ที่มา: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

2 การประพันธ์กวีนิพนธ์น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา นั้น ผู้วิจัยได้เลือกการสร้างสรรคผลงานออกมาเป็นโคลงสี่สุภาพ โดยขึ้นแรกแต่งไว้เจ็ดบทและมีการปรับลดทอนเหลือเพียงห้าบทเพื่อความกระชับเหมาะสมกับการใช้ทำสื่อวีดิทัศน์ประมาณ 3 นาที โดยเน้นเนื้อหาสำหรับอธิบายประวัติความเป็นมาและวิธีการทำน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา โคลงสี่สุภาพและคำร้องแร็ปมีการแปลบทกวีและคำร้องเพิ่มเติมโดยภาณุวัฒน์ อินทวัฒน์และภัทริกา อ้อยอ้น โดยการแก้ไขบทกวีนิพนธ์สุดท้ายเพื่อใช้ในการถ่ายทำมีห้าบทดังนี้

๑. กล่าวถึงประวัติสำหรับเจ้า	ชาววัง	๔. ปลาตุกฟูช่อนเนื้อ	ลงเรือตาม
สวนสุนันทาเมื่อครั้ง	เล่นน้ำ	ทั้งไข่เค็มครบความ	รสล่อม
เจ้าน้อยใหญ่เสด็จนั่ง	เรือเล่น	หมูหวานอุ่นหวานสาม	ชั้นเลิศ
ชิมเครื่องเสวยเลิศล้ำ	ว่าน้ำพริกลงเรือ	เปรี้ยวเผ็ดเค็มพรั่งพร้อม	เสวยแล้วคะนึ่งถึง
๒. คุณจอมสดับท่านได้	เนรมิตร	๕. ผสมรวมคลุกเครื่องเคล้า	ครัวท่า
จับเครื่องเชิญมาประดิษฐ์	เสกสร้าง	รสชาติสามรสล้ำ	กล่อมให้
ข้าวน้ำพริกจับจิต	ใจอยู่	เครื่องสำหรับเสวยจำ	ตามเสด็จ
สร้างชื่อเสียงแผ่กว้าง	อร่อยทั้งแผ่นดินทอง	น้ำพริกลงเรือมอบไว้	ราษฎรได้ ทานตาม
๓. พริกชี้หนูกะปิพร้อม	น้ำปลา		
กลีบกระเทียมพริกชี้ฟ้า	สดร้อน		
มะเขือเปราะผักชีพา	หวานกรอบ		
มะนาวมะดันน้ำตาลก้อน	คลุกเคล้าตามควร		

1. At Suan Sunandha, there was one creation.

Among the courtiers, it fulfilled their desire.

When nobleman went in water excursion,

‘Nam Prik Long Reur,’ is the dish they require.

2. It was invented by the queen consort,

Chao Chom Sadab, with ingredients at hand.

This chill paste with rice was best in court

but was also well-known across Thailand.

3. Fish sauce and shrimp paste and bird’s eye chili. With

cloves of garlic and long red pepper. Mix with Thai

eggplant, and lime juice, no hurry.

Add palm sugar, top with coriander.

4. Make fried catfish floss and sprinkle atop

The taste should be tangy and salty and sweet.

Then add sweetened pork to make the taste pop.

Add salted egg yolk and your dish is completed.

5. Mix all ingredients ‘till all tastes combined.

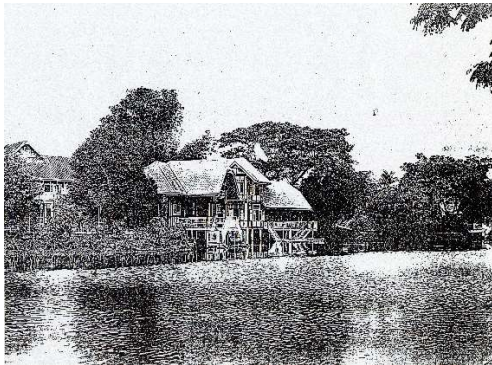
The dish was first crafted for royalty.

‘Nam Prik Long Reur’ with the taste so divine,

Can now be enjoyed by us all, equally.

โคลงสี่สุภาพบทที่ ๑ นั้นมีจุดประสงค์ต้องการเขียนเพื่อให้รู้จักที่มาของสารอาหารชาววังน้ำพริกลงเรือว่ามาจากวังสวนสุนันทาโดยการเชิญเครื่องเสวยสำหรับนี้ไปรับประทานบนเรือ ขณะทำกิจกรรมพายเรือเล่นน้ำในสระของเจ้านายฝ่ายใน บทนี้บาทแรกวรรคหน้า “กล่าวถึงประวัติสำหรับเจ้า” ผู้ประพันธ์เพิ่มเติมคำว่า “ประวัติ” เข้าไปอีกคำเพื่อเน้นการสื่อสารที่ชัดเจนเรื่องประวัติศาสตร์ หากแต่เวลาอ่านสองคำแรกจำเป็นต้องแบ่งจังหวะให้กระชับเพื่อให้การทอดเสียงได้ตามจังหวะการอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพที่มีวรรคหน้าแต่ละบาทมี 2 จังหวะ จังหวะละ 2 คำ และ 3 คำ “กล่าวถึงประวัติ/สำหรับเจ้า” ที่เพิ่มคำเพราะบทนี้ถูกนำไปขยายเล่าบรรยายควบคู่กับภาพนิ่งที่ถูกคัดสรรมาแล้ว เป็นภาพอาคารตำหนักเล็กริมน้ำและภาพการลงเรือเล่นในสระน้ำของเจ้านายฝ่ายใน ตามภาพที่ 2 และภาพการปรุงอาหารในห้องเครื่อง ตามภาพที่ 3 ในสื่อวีดิทัศน์ตามลำดับ

ภาพที่ 2 ตำหนักเล็กริมน้ำในบริเวณอาณาเขตตำหนักพระวิมาดาเธอฯ สถานที่ประทับสำหรับพระอิริยาบถ ซึ่งสันนิษฐานว่าใช้เป็นท่าน้ำสำหรับลงเรือ และ ภาพสระน้ำในสวนสุนันทามองเห็นข้าหลวงกำลังเล่นเรือ
ที่มา: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาพที่ 3 ห้องเครื่องพระวิมาดาเธอฯ
ที่มา: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

โคลงสี่สุภาพบทที่ ๒ ได้รับการแก้ไขจากหลายส่วนทางภณการักษ์สำนักศิลปะและวัฒนธรรมฯ ขอให้แก้ไขอยู่สามครั้งในส่วนของบาทที่หนึ่งเดิมที่ผู้ประพันธ์แต่งว่า “เจ้าจอมสดับเจ้า ทรงคิด” ในครั้งแรกภณการักษ์ขอให้แก้ไขคำว่า “เจ้าจอมสดับ” ขอให้เปลี่ยนเป็น “คุณจอมสดับ” หรือ “คุณหญิงสดับ” เนื่องจากควรเป็นการเรียกโดยใช้คำลำลองที่เจ้านายฝ่ายในอดีตรียกถึง เจ้าจอม ม.ร.ว.สดับ ลดาวัลย์ จะดีกว่าจะได้ชัดเจนขึ้น ผู้ประพันธ์จึงเปลี่ยนเป็น “คุณจอมสดับเจ้า ทรงคิด” แต่หากเมื่อเปลี่ยนแล้วสัมผัสไม่ค่อยไพเราะ ในการแก้ไขครั้งที่สองให้ปรับคำว่า สดับเจ้าคำหลังในวรรคหนึ่งเป็นอย่างอื่นเพราะคุณจอมสดับนั้นไม่ได้เป็นเจ้าโดยแท้ จึงปรับเป็น “คุณเจ้าสดับ ท่านได้ ทรงคิด” (ชนะภพ วัฒนโอหาร, สัมภาษณ์) และก่อนจะลงเสียงอัดจริงได้มีการแก้อีกครั้งเพื่อความเที่ยงตรงมากขึ้น เรื่องการใช้คำว่า ทรงคิด ซึ่งเป็นกิริยาราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับกษัตริย์ซึ่งอาจจะไม่เหมาะสมในการใช้กับคุณจอมสดับ ผู้ประพันธ์จึงเลือกกระว่าคำว่า

ประดิษฐ์ นฤมิตร หรือ เนรมิต สุดท้ายจึงมาลงตัวที่คำว่า เนรมิต ที่ให้ความหมายว่าสร้างสรรค์ในเชิงเกิดขึ้นแบบฉับพลันได้อีกด้วย ในบาทที่สองนั้นไม่ได้มีการแก้ไขแต่อย่างใด หากแต่เล่นระหว่างคำว่า จับหรือหยิบ เครื่องปรุงอาหารที่เหลืออยู่ภายในครีว (ให้ภาพความชำนาญของคุณจอมสดับ) กับ คำว่า เชิญเครื่อง ที่มีหมายคือการนำอาหารมาตั้งไว้ โดยสลับที่กันเป็น “จับเครื่องเชิญมาประดิษฐ์ เสกสร้าง” จับเครื่องเชิญในที่นี้ต้องการรูปวรรณยุกต์เอกคำที่สองให้เป็นไปตามฉันทลักษณ์ด้วย นอกจากนี้ในบาทที่สาม “ข้าวน้ำพริกจับจิต ใจอยู่” คำว่า จับจิต ในครั้งแรกผู้ประพันธ์เขียนว่า จับจิตร์ ซึ่งต้องการให้เห็นเป็นอักษร โดยคำว่า จิตร มีความหมายว่า ความวิจิตรงดงามด้วย หากแต่เวลาอ่านเสียงเป็นที่มาจากคำว่า จับจิตจับใจ ซึ่งมีความหมายว่าประทับใจ ติดใจ หากแต่ผู้อ่านทำนองเสนาะ ขอให้ปรับให้ถูกต้องตามการสะกดว่าจับจิต ที่มีความหมายตรงตัวเลยดีกว่าเพื่อไม่ให้เข้าใจผิดว่าสะกดผิด

โคลงสี่สุภาพบทที่ ๓ เป็นการเรียบเรียงองค์ประกอบหลักของการทำน้ำพริกลงเรือโดยเน้นองค์ประกอบที่สร้างรสชาติที่มาจากเครื่องปรุง ผักและผลไม้ เครื่องปรุงได้แก่ กะปิ น้ำปลา น้ำตาล ผักได้แก่ พริกชี้หนู กระเทียม พริกชี้ฟ้า มะเขือเปราะ ผักชี และผลไม้ได้แก่ มะนาว มะดัน โดนเครื่องปรุงทั้งหมดจะสร้างรสชาติหลักคือเปรี้ยวเค็มหวาน

โคลงสี่สุภาพบทที่ ๔ เป็นการเขียนระบุส่วนผสมที่เป็นของควาอันได้แก่ ปลาช่อนหรือปลาอุกฟู ไข่เค็มและหมูหวาน ที่เป็นส่วนผสมในการเพิ่มเนื้อสัมผัส (Texture) ให้เมนูน้ำพริกลงเรือมีความหลากหลาย เป็นการแสดงคุณสมบัติของเนื้อสัมผัสทางอาหาร ได้แก่ ความนุ่ม ความกรอบ ความแน่นเนื้อ เป็นต้น ส่วนการเขียนงานประพันธ์ที่นี้ได้วางเรียงส่วนผสม ปลาอุกฟู ไข่เค็มและหมูหวาน ไว้อย่างละบาท ส่วนในบาทสุดท้ายวรรคแรกวางไว้เป็นรสชาติ เปรี้ยวเค็มหวาน หากแต่มีการปรับแก้ โดยยกรสชาติหวานไปใส่ไว้ในบาทที่สามกับส่วนประกอบหมูหวานแทน “หมูหวานอ่อนหวานสาม ชั่นเลิศ” แล้วในบาทที่สี่ จึงเปลี่ยน “เปรี้ยวเค็มหวาน...” มาเป็น “เปรี้ยวเผ็ดเค็มพริ้งพร้อม เสวยแล้วคะนึ่งถึง” โดยใช้คำว่า เผ็ด มาใส่แทนเพื่อให้ได้ เสียงเอกโท ตามฉันทลักษณ์โคลงสี่สุภาพ ในความกลมกล่อมของรสชาติ น้ำพริกสามารถนั้นโดยปกติจะหมายถึง รสเปรี้ยว เค็ม เผ็ดเล็กน้อย และมีรสหวานตาม

โคลงสี่สุภาพบทที่ ๕ เป็นบทสรุปเอกลักษณ์เฉพาะของอาหารชาววังที่เน้นความพิถีพิถันและมีรสชาติครบกลมกล่อมสามารถของน้ำพริกลงเรือ และขยายแนวคิดในการนำน้ำพริกลงเรือซึ่งเป็นอาหารชาววังสวนสุนันทาไปประยุกต์สร้างสรรค์และเผยแพร่วัฒนธรรมอาหารสำหรับสู่ประชาชนทั่วไปได้ดำเนินรอยตาม

ภาพที่ 4 ภาพการปรุงอาหารและองค์ประกอบการทำน้ำพริกลงเรือในสื่อวิทัศน์
ที่มา: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3. การแต่งบทร้องแร็ป

การแต่งบทร้องแร็ปมีลักษณะวิธีการคล้ายกับการเขียนบทการแสดงหรือบทละคร ขั้นตอนแรกผู้เขียนจำเป็นต้องระดมแนวความคิดฝึกทักษะการเขียนอย่างอิสระหรือการเขียนฟรีสไตล์ที่มีความลื่นไหลและมุมมองส่วนตัวที่ไม่เหมือนใคร กลวิธีเขียนบันทึกสิ่งกระตุ้นหรือแรงบันดาลใจไว้เป็นบันทึกเป็นการปล่อยความคิดให้ปรุงแต่งไปอย่างฉับพลันทันใดเพื่อให้เป็นแรงบันดาลใจและจินตนาการในการสร้างผลงาน จากนั้นจึงมาปรับหรือจัดวางตัวบทให้สอดคล้องกับวิธีการหรือฉันทลักษณ์ของโคลงกลอนหรือแนวทางการสัมผัสของบทกวีที่ผู้แต่งต้องการ เหตุผลที่ต้องสร้างบทร้องแร็ปขึ้นมาก็เพื่อสื่อสารถึงท่วงทำนองของคนรุ่นใหม่ ปัจจุบันสมัยที่นำมาใช้สื่อสารเรื่องน้ำพริกขี้หนือประกอบกับนักตัวแสดงหลักมีความสามารถในการถ่ายทอดการร้องแร็ปได้ด้วย โดยผู้วิจัยสร้างสรรค์บทร้อง 2 ท่อนดังนี้

ท่อน ๑

น้ำพริกขี้หนือ น้ำพริกขาววัง มาเถาะมาฟัง วิธีปรุง

กะปิหมูหวาน เปรี้ยวเค็มสะดุ้ง เผ็ดหวานจุก หอมฟุ้งกระเทียม

ซีฟ้ามะเขือ ปลาตุ๋นฟูเตรียม เพิ่มไข่เค็มเปี่ยม โภชนาการ

มะนาวผักสด สามารถหอมหวาน อร่อยสราญ อาหารไทยไทย

Here is how to make, and 'Nam Prik Chao wang,'

Mix shrimp paste, sweet pork, savory, sour, sweet and spicy, with good smell of garlic

Eggplants, long red pepper, add catfish floss and salted egg yolk for more nutrition

Limes and fresh greens, tasty flavor, happily delicious, representing Thai dishes.

ท่อน ๒

ตำรับโบราณ หยิบมาปรุงใหม่ ของติดครัวได้ สร้างสรรค์ฝีมือ

อร่อยกลมกล่อม นั่นคือน้ำพริกมีชื่อ ลงเรือเลื่องลือ โด่งดังปั้งไกล

เป็นที่เชิดหน้าชูตา อาหารร่วมสมัย ส่งออกเหนือใต้ ความเป็นไทยทรงพลัง

ลงทั้งเรือพาย เรือด่วนเรือแจว เรือเหาะก็แล้ว น้ำพริกมันขลัง

เมนูปรับได้ คลุกข้าวทานกัน ออนไลน์ทุกครั้ง สั่งได้สั่งดี

อร่อยสุดสุด ชิมกันน้องพี่ ปังบุรีเย่ ทุกมือ ทุกที่ ทุกเวลา

This ancient recipe can be elevated. Home ingredients for better tastes.

Tasting mellow, they are famous chili pastes "Nam Prik Long Reur" is globally well-known.

It is a contemporary dish that should be celebrated.

From the north to the south, it can be enjoyed anywhere.

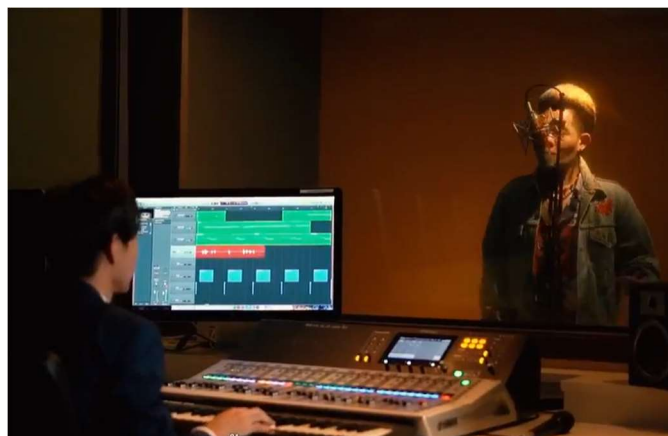
In a boat, a ship, a yacht, a plane, any place can share.

You can eat with rice, order it online, or make it fusion.

This dish is so fine, you can eat it anytime, anywhere with anyone!

การเขียนท่อนแร็ปในสื่อวีดิทัศน์ครั้งนี้ไม่เหมือนการสร้างบทเพลงตามปกติที่มีโครงสร้างเพลงหลากหลายท่อนเรียงต่อกันเป็นลำดับเช่น บทนำ (Intro) กลอน (Verse) ท่อนคอรัส (Chorus) ท่อนแยก (Bridges หรือ Middle 8) และท่อนจบ (Outro) เป็นต้น การแต่งบทแร็ปจะเริ่มจากการแต่งท่อนฮุคหรือบางที่เรียกท่อนคอรัสที่เป็นท่อนหลักเพื่อสร้างความติดหูให้ผู้ฟังเลย ในการทำการสื่อวีดิทัศน์ต้องการเจาะจงแต่งบทแร็ป สองท่อนที่มีจังหวะเร็วและเร็วมาก ทีมงานมีโจทย์ของการทำงานหรือจุดประสงค์หลักคือต้องการมีตัวอย่างสื่อขนาดสั้น 2 ชิ้น โดยลักษณะคล้ายการทำภาพยนตร์สั้นที่เรียกว่า ทีเซอร์ (Teaser) ประมาณ 10-30 วินาที และ เทรลเลอร์ (Trailer) ประมาณ 1-2 นาที ขณะที่วิดีโอฉบับสมบูรณ์จะอยู่ที่ 8-10 นาที เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในแพลตฟอร์มออนไลน์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นบทแร็ปที่แต่งนี้ต้องนำไปตัดต่อกับภาพกราฟฟิกเคลื่อนไหวเพื่อทำทีเซอร์ด้วย

บทแร็ปท่อนที่หนึ่งไม่มีการปรับแก้บทแต่อย่างใด มีการวางเนื้อหาเป็นเรื่องราวน้ำพริกลงเรือที่กล่าวถึงส่วนผสมและรสชาติอาหารเป็นหลัก เพราะเงื่อนไขคือการใส่ภาพกราฟฟิกตัวอักษรและภาพที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบเครื่องปรุงและหน้าตาสำหรับน้ำพริกลงเรือเป็นหลัก ขณะที่บทแร็ปท่อนที่สองนั้นมีการปรับแก้โดยการเพิ่มคำที่เป็นตรงตัวเอียงในบทแร็ป เป็นส่วนที่ผู้แต่งดนตรีขอเพิ่มเติมคำร้องเพื่อเพิ่มให้ครบกับจังหวะทำนองเพลงที่ต้องการแร็ป ทางผู้เขียนเมื่อมาตรวจสอบความเข้าใจทางภาษากับทางทีมงานและภัณฑารักษ์อีกครั้งแล้วเห็นว่าเนื้อความเดิมยังคงอยู่และไม่ได้เปลี่ยนเนื้อหาแต่อย่างใดจึงสามารถเพิ่มได้ โดยเนื้อหาท่อนที่สองเน้นการถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมอาหารน้ำพริกลงเรือที่มีชื่อเสียงและโด่งดังไปไกลระดับประเทศและนานาชาติได้ โดยส่วนของเนื้อหาท่อนที่สองนี้ ผู้แต่งมีการเชื่อมโยงกับคำอักษร และภาพที่เป็นเรื่องราวขนส่งที่เชื่อมโยงอดีตสู่ปัจจุบัน ทั้งการเล่นคำว่า เรือ ในหลากหลายลักษณะจากน้ำพริกมีชื่อจากการลงเรือไปสู่การขนส่งที่เป็นเรือพาย เรือแจว เรือด่วน ไปจนถึงเรือเหาะหรือเครื่องบิน กระทั่งนำไปสู่ยุคสมัยปัจจุบันเรื่องการสั่งอาหาร ออนไลน์ ฟู้ดเดลิเวอรี่ (Food Delivery) ที่มีเทคโนโลยีมาช่วยสร้างแพลตฟอร์มระบบเครือข่ายในการจัดส่งอาหาร อีกทั้งในเชิงการเล่นภาษามีการเลือกใช้ภาษาที่เป็นภาษาร่วมสมัย เช่น ความปัง และคำว่า ปังปรีเย่ ที่เป็นคำแสลง เป็นวลีแห่งยุคสมัยปัจจุบันที่หมายถึง เลิศ เป็นที่นิยมมาก เป็นต้น ซึ่งเป็นวลีที่โด่งดังจากปลายปี 2564 มาจนกระทั่งปัจจุบัน

ภาพที่ 5 : ภาพการลงเสียงขับทำนองเสนาะและการร้องบทแร็ป

โดย ธชย ประทุมวรรณ กับผู้แต่งดนตรี กฤตวิทย์ ภูมิถาวร

ที่มา: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สรุปและอภิปรายผล

บทการแสดง บทกวีและคำร้องแร็ปที่แต่งขึ้นสำหรับหารทำสื่อสมัยใหม่ครั้งนี้นำไปจัดทำสื่อวีดิทัศน์จำนวนสามชิ้นงานในสามลักษณะคือ

1. ผลงานการสร้างสรรค “เพลงน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา” มีความยาว 44 วินาที มีลักษณะความเป็นทีเซอร์ (Teaser) สั้น โดยมีเฉพาะเสียงในส่วนคำร้องท่อนแร็ปเท่านั้น เพื่อนำเสียงร้องแร็ปมาประกอบภาพเคลื่อนไหวมัลติมีเดียที่ประกอบด้วย ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวกราฟฟิก (สำนักศิลปะและวัฒนธรรม, 4 กรกฎาคม 2022)
2. ผลงานการสร้างสรรค “น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา ลำดับที่ 2” มีความยาว 2.16 นาที ทำในลักษณะเป็น เทลเลอร์ (Trailer) โดยช่วงหนึ่งนาทีแรกเป็นเพลงแร็ปน้ำพริกลงเรือที่ร้องประกอบภาพเบื้องหลังการทำงาน เช่นภาพการอัดเสียง ภาพการกำกับการแสดง การซ้อมการแสดง การแต่งตัวแต่งหน้า และในส่วนนาทีหลังใช้เพลงไทยและเพลงแก้วเจ้าจอมที่สร้างสรรค์ใหม่บรรเลงประกอบ End Credit หรือการขึ้นรายชื่อทีมงานทุกฝ่ายที่มีส่วนในการทำภาพยนตร์วีดิทัศน์ชิ้นนี้ โดยผลงานชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของตอนท้ายของผลงานฉบับสมบูรณ์ (สำนักศิลปะและวัฒนธรรม, 8 กรกฎาคม 2022)
3. ผลงานการสร้างสรรค “น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา” ฉบับสมบูรณ์ มีความยาว 8.10 นาที เป็นผลงานที่ใช้บทการแสดงทั้งสามส่วนทั้งการโครงเรื่องบทหลัก บทกวีนิพนธ์ และบทร้องแร็ป เพื่อสื่อสารเรื่องน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทาตามที่ได้อธิบายข้างต้นของเนื้อหาบทความ (สำนักศิลปะและวัฒนธรรม, 14 กรกฎาคม 2022)

การประพันธ์บทการแสดงเพื่อสื่อสมัยใหม่เรื่องน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา เป็นการนำผลงานสร้างสรรค์ ที่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในหลายภาคส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการสร้างสรรค์บทการแสดงทั้งสามส่วนทั้ง 1.การวางโครงเรื่องบทการแสดงหลัก 2. การประพันธ์กวีนิพนธ์โคลงสี่สุภาพน้ำพริกลงเรือ และ 3.การแต่งบทแร็ป ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของบทการแสดงเพื่อจัดทำสื่อชิ้นนี้ สามารถถ่ายทอดสื่อสารและนำเสนอออกมาสู่สาธารณะชนได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยมองว่าการทำสื่อเพื่อการสร้างการรับรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมอาหาร และ ประวัติศาสตร์ของสวนสุนันทาเป็นปรากฏการณ์ที่สร้างความชัดเจนในหลายลักษณะดังนี้

1. การจัดทำบทการแสดงและสื่อสมัยใหม่เรื่องน้ำพริกลงเรือชุดนี้เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรโดยการคัดสรรบุคลากรทางศิลปกรรมในหลากหลายแขนงไม่ว่าจะเป็นศิลปะการแสดง ศิลปะการละคร ดนตรีไทย ดนตรีสากล และ ศิลปะการออกแบบกราฟฟิก รวมทั้งใช้ผู้มีความสามารถทางองค์ความรู้ด้านวรรณศิลป์และประวัติศาสตร์มาทำงานร่วมกันส่งผลในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่ให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชมที่กว้างขึ้นทั้งกิจกรรมในสถานที่จริงและโลกออนไลน์

2. การนำเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเรื่องวัฒนธรรมอาหารชาววังน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทามาสร้างอัตลักษณ์ตัวตนทำให้เกิดกระบวนการในการสร้างสรรค์กิจกรรมทางศิลปะวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเช่นการเปิดตัววีดิทัศน์ การนำชมนิทรรศการ การจัดเทศกาลอาหารชาววัง การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการทำอาหาร การเสวนาเรื่องวัฒนธรรมอาหารและวรรณศิลป์ การเสวนาเรื่องกระบวนการสร้างสื่อวีดิทัศน์น้ำพริกลงเรือ กิจกรรมเหล่านี้ต่อยอดให้เนื้อหาและคุณค่าวัฒนธรรมอาหารของสวนสุนันทายังดำรงคงอยู่ซึ่งนับว่าเป็นการอนุรักษ์เนื้อหาที่มีความร่วมสมัยอีกทั้งเป็นการแสดงศักยภาพความเป็นศิลปินของบุคลากรในมหาวิทยาลัย ศักยภาพของศิลปินรับเชิญที่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ของสวนสุนันทาประยุกต์ผ่านศิลปะการแสดงสื่อสมัยใหม่ให้เกิดการแพร่หลายในหลากหลายรูปแบบของการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ

3. บทการแสดง บทกวีนิพนธ์ คำร้องแร็ปในสื่อสมัยใหม่น้ำพริกลงเรือ เป็นสร้างสรรค์งานทางศิลปะและสร้างลิขสิทธิ์ในเชิงการเผยแพร่สร้างสรรค์งาน เป็นปรากฏการณ์ แนวโน้มและเป็นตัวอย่างที่ดี ในการเป็นแรงบันดาลใจและกระตุ้นสร้างสรรค์ในการเลือกข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมในแขนงอื่น ๆ ของสวนสุนันทาเป็นทุนทางวัฒนธรรมในการสร้างงานร่วมสมัย ซึ่งสามารถแฝงทัศนคติ โลกทัศน์หรือแนวความคิดที่เชื่อมต่อกับเรื่องราวของคนไทย ความเป็นไทยในอดีตสู่ปัจจุบัน

ในส่วนของการอภิปรายผล การเขียนบทการแสดง การเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เป็นโครงเรื่องแกนหลักในการสร้างงานสิ่งหนึ่งที่น่ามองว่ายากในการช่วยกันระดมสมองเพื่อทำบทการแสดงระหว่าง ผู้วิจัยในฐานะผู้เขียนและผู้กำกับการแสดงคือการอ้างอิงเรื่องยุคสมัยเป็นสำคัญ วรรณศักดิ์ ศิริหล้า กล่าวว่า “เรื่องอ้างอิงถึงความถูกต้องของยุคสมัยเป็นเรื่องที่ต้องใส่ใจเป็นอย่างมาก น้ำพริกลงเรือต้องลงรายละเอียดอย่างมากในกระบวนการถ่ายทำ โชคดีที่เรามีภัณฑารักษ์ ที่มีความเข้าใจว่าน้ำพริกลงเรือฉบับสวนสุนันทาแตกต่างจากน้ำพริก

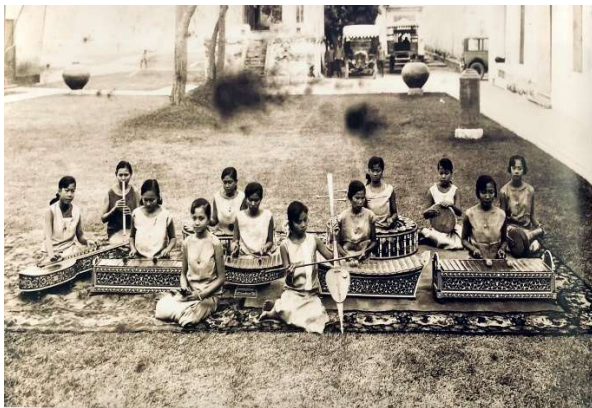
ลงเรียนฉบับอื่น ๆ” (วรรณศักดิ์ ศิริหิลา, สัมภาษณ์) แม้ว่าผู้วิจัยในฐานะผู้เขียนบทจะเขียนภาพและวางรายละเอียดผ่านบทการแสดง กวีนิพนธ์หรือบทแร็ปแล้วก็ตาม หากแต่สิ่งที่จำเป็นอย่างมากคือการมีผู้รู้จริงเรื่องประวัติศาสตร์อยู่ทำการบวนการตลอดทุกระบวนการตั้งแต่ขั้นระดมสมองไปจนจบที่จะทำให้งานเดินไปข้างหน้าอย่างสมเหตุสมผล เป็นไปตามความน่าจะเป็นทางประวัติศาสตร์มากที่สุด การสร้างสรรค์งานครั้งนี้ผู้วิจัยมองว่า ชนะภาพ วัฒนธรรม ทัศนคติของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมฯ มีบทบาทสำคัญทำหน้าที่คล้ายกับเป็นพี่เลี้ยงทางวรรณคดีทางการแสดง (Dramaturge) ได้เป็นอย่างดี ตั้งแต่ส่วนของความหมายภาษาในการเขียนบทที่ทัศนคติมีส่วนในการวิพากษ์วิจารณ์แก้ไขตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ในส่วนของภาพทางประวัติศาสตร์ ภาพเคลื่อนไหว ภาพการทำอาหารมีการตรวจสอบองค์ประกอบ ส่วนประสม และภาพวิธีการปรุงโดยให้รายละเอียดว่าควรมีวิธีการปรุงอย่างไร ต้องการอยากได้ภาพอะไรต้องปรุงอย่างไรใช้อุปกรณ์ใดที่อยู่จริงในห้องเครื่อง อะไรควรมีอะไรไม่ควรมีอยู่ในสมัยนั้น ยกตัวอย่างเช่นการประดิษฐ์น้ำพริกลงเรือแต่เดิมจะต้องใช้ไขแดงเค็มที่ยังไม่ได้ต้มเท่านั้นโดยทิ้งไขขาวเพื่อให้เป็นไปตามหลักฐานที่ปรากฏและเป็นสูตรความดั้งเดิมแต่แรก ซึ่งในปัจจุบันน้ำพริกลงเรืออาจจะเปลี่ยนหน้าไปใส่เป็นไขเค็มต้มหั่นเป็นชิ้นเล็กทั้งใบ เป็นต้น หรือแม้แต่การตรวจสอบเครื่องแต่งกาย ทรงผม ของนักแสดงทุกคน อีกทั้งตรวจสอบการซ่อมและสถานที่ว่าสามารถถ่ายภาพตามสตอรี่บอร์ดได้หรือไม่เพื่อให้ไม่ต้องเคลื่อนย้ายสถานที่ถ่ายทำหลายที่ โดยในวันถ่ายทำทางตำแหน่งหลักของพระวิมาดาฯ ไม่สามารถใช้การได้อยู่ในการซ่อมบำรุง จึงต้องไปถ่ายทำที่ตำแหน่งอาคารอาทิตยนิवासน์ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่เลือกแล้วว่าสามารถถ่ายทำฉากทุกฉากได้จริง มีบันไดกลางหน้าให้เจ้านายฝ่ายในขึ้นลง มีบันไดเล็กด้านหลังให้ข้าราชการและบริวารกลุ่มนักดนตรีขึ้นไปแสดงที่ใช้งานความเป็นจริง อีกทั้งมีทางเดินริมอาหารสวยงามสามารถถ่ายฉากตอนที่คุณจอมสดับเร่งรีบไปปรุงอาหาร หรือเชิญสำหรับน้ำพริกลงเรือไปถวาย เป็นต้น

วิธีการทำน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทาเป็นเนื้อหาแรกที่ต้องการความรู้และการอ้างอิงจากผู้รู้ อย่างไรก็ตามประวัติศาสตร์เรื่องลำดับเหตุการณ์เรื่องของเวลาที่มันเกิดขึ้นจริงเป็นสิ่งที่สำคัญ ต้องร้อยเรียงอย่างถูกต้องและชี้แจงเป็นภาพให้ผู้ชมวิทัศน์เห็นว่ามันเกิดขึ้นได้อย่างไร “คุณจอมสดับเบรมิตน้ำพริกนี้ได้อย่างฉับพลันและเร่งรีบ ถือได้ว่าเป็นความร่วมมือสมัยในขณะนั้น ดังนั้นเวลาเขียนบทและกำกับการแสดงจึงจำเป็นต้องอ้างอิงสิ่งเหล่านี้ เพราะเราไม่สามารถสร้างประวัติศาสตร์ใหม่ได้” (วรรณศักดิ์ ศิริหิลา, สัมภาษณ์) การที่นำสิ่งของเครื่องปรุงที่มีอยู่ในขณะนั้นมาประยุกต์สร้างสรรค์อาหารได้อย่างเชี่ยวชาญนับได้ว่าเป็นความร่วมมืออย่างมากซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าความร่วมมือนั้นมีมานานแล้ว เช่นเดียวกันกับการสร้างงานสื่อสมัยใหม่น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทาชุดนี้ ก็มีความร่วมมือเริ่มตั้งแต่จุดตั้งต้นในความร่วมมือในกระบวนการทำงาน วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ ผู้อำนวยการผลิตและผู้วิจัยเลือกการสร้างงานจากทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ มีกระบวนการคัดเลือกนักแสดงมาเป็นนักแสดงเป็นทีมงานจัดเครื่องแต่งกายทำผมแต่งหน้า ขอความร่วมมือคณาจารย์จากหลากหลายศาสตร์ทางศิลปกรรมเข้าร่วมมือ โดยผู้วิจัยรับหน้าที่ในการวางโครงเรื่อง แต่งกวีนิพนธ์และบทแร็ป ขณะที่คณาจารย์ทางสาขาดนตรีสากลและดนตรีไทยเข้ามาทำงานในการแต่ง เรียบเรียงดนตรี จัดวางวงดนตรีไทย มีอาจารย์จากสาขาศิลปะการละครมาออกแบบเครื่องแต่งกายและคุมฝ่ายศิลป์ มีอาจารย์จากสาขานาฏศิลป์มาออกแบบภาพเคลื่อนไหว และมีการเชิญศิลปินภายนอกเข้าร่วมกันทำงาน ดังนั้นการเลือกสรรคณาจารย์ นักศึกษาเข้าร่วมทำงานก็เป็นการทำงานโดยมีเงื่อนไขภายใต้ความร่วมมือเพื่อทำสื่อวิทัศน์ชุดนี้ซึ่งมีกระบวนการถ่ายทำและการอัดเสียงมีอยู่เพียงสองวันที่ศิลปินว่า “การทำงานร่วมสมัยนี้อยู่ที่การเลือกทีมงานจากสวนสุนันทาที่มีความเชี่ยวชาญแต่ละศาสตร์มาสร้างสรรค์สื่อ เหมือนเครื่องปรุงที่ดีที่เจ้าจอมได้เลือกสรรแล้วจะสามารถผสมปรุงให้เข้ากันได้และนี่คือหัวใจในการทำงานร่วมสมัย” (วรรณศักดิ์ ศิริหิลา, สัมภาษณ์)

ในส่วนของการวางตัวนักแสดงเนื่องจากผู้กำกับเคยร่วมงานและรู้จักตัวศิลปินเป็นการส่วนตัว ผู้อำนวยการผลิตจึงเลือก ธชย ประทุมวรรณ เข้ามาร่วมงาน ไม่ได้มีการเลือกศิลปินคนอื่นดังนั้นกระบวนการระดมสมองเพื่อวางโครงเรื่องครั้งแรกจึงต้องตอบโจทย์ให้ได้ว่ามีเก๋ ธชย ประทุมวรรณ แล้วเราจะต้องวางบทโครงเรื่องอย่างไรที่จะสามารถใช้ศักยภาพศิลปินคนนี้ได้อย่างหลากหลายและเกิดประโยชน์สูงสุด บทการแสดงจะสามารถนำ เก๋ ธชย ไปทำอย่างไรได้บ้างกับประวัติศาสตร์สวนสุนันทาที่เป็นอยู่ นอกจากนี้โลกของแพลตฟอร์มออนไลน์ เก๋ ธชย ตอบโจทย์ในการเป็นทั้งอินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) ยูทูบเบอร์ (Youtuber) และ ดีท็อกเกอร์ (Tiktok) ดังนั้นจะอย่างไรให้เก๋ ธชย ประทุมวรรณ สามารถสร้างไวรัลคอนเทนต์ (Viral Content) ที่สามารถแพร่กระจายในโลกออนไลน์ได้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนวคิดให้ ธชย สวมบทบาทเป็นหัวหน้าวงดนตรีไทยเครื่องสายของสวนสุนันทา ซึ่งต้องเป็นวงเครื่องสายหญิงที่มีจริงตามภาพประวัติศาสตร์ ได้กลับภาพกลับมาเป็น เก๋ธชยที่ร้องเพลงแร็ปในยุคปัจจุบัน สิ่งที่น่าสนใจในการทำ ไวรัลคอนเทนต์ให้ดูพอดี้และ

เหมาะสมกับงานคือการนำเก้ง รัชช มา “สวมบทบาทเป็นผู้หญิงในอดีต” ไม่ใช่การแต่งหญิงข้ามเพศแบบทั่วไป เพราะการแต่งหญิงหรือการแต่งตัวข้ามเพศบ่อยครั้งจะถูกนำไปใช้เป็นเรื่องตลก หรือ ใช้เสียดสีล้อในสังคมเพื่อความบันเทิง เช่น การแต่งตัวข้ามเพศของแดร็กควีน (Drag Queen) ที่มีการแต่งกายเหมือนผู้หญิงที่เกินหญิง เพื่อใช้ในการแสดงออกความหลากหลายทางเพศ หากแต่การนำเก้ง รัชช เข้ามาวางในประวัติศาสตร์ของสุรินทร์ต้องเป็นการแต่งเป็นหญิงในสมัยนั้นเป็นสิ่งที่ต้องหาความพอดีตามประวัติศาสตร์ ในการประชุมระดมสมองมีการถกเถียงและตั้งคำถามว่า ศิลปินผู้หญิงจะมีใครที่สามารถ ขับเสภา ร้องเพลงแร็ป และเป็นดีเจได้อีกบ้างก็อาจจะ มีแต่ก็ยังไม่ได้มีคนไม่เป็นที่รู้จักในตอนนี้เวลานี้เท่ากับตัว เก้ง รัชช ประทุมวรรณ ดังนั้นจึงมีการสรุปนักแสดงหลักเป็นเก้ง รัชช ไว้แต่แรก ดังนั้น “การนำเก้ง รัชช มาแต่งหญิงถือได้ว่าเป็นความร่วมมือของงานในการเปลี่ยนเก้งมาสวมบทบาทเป็นผู้หญิงในประวัติศาสตร์ไม่ได้เปลี่ยนเก้งเป็นแดร็ก” (วรรณศักดิ์ ศิริหล้า, สัมภาษณ์) ปัจจุบันมีการกล่าวถึงเรื่องความหลากหลายทางเพศ LGBTQ เป็นประเด็นที่ร่วมสมัยและมีผู้คนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก สามารถเปิดการรับรู้และเปิดใจยอมรับได้มากขึ้นตามลำดับ การมาสร้างงานแบบนี้ในเวลานี้ถือได้ว่าค่อนข้างลงตัว หากเป็นช่วงเวลาอื่นก็จะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์หรือมีอคติในการรับรู้เป็นประเด็นอย่างอื่นไป ความยากในการสร้างงานอีกอย่างคือทีมงานรู้ว่าเก้ง รัชช ทำได้หากแต่ ศิลปินจะยอมทำหรือเปล่า ดังนั้นการที่ศิลปินยอมที่จะแสดงหรือสวมบทบาทแบบนี้ก็เพราะว่าความเป็นปัจจุบันสมัยที่เปิดกว้างเรื่องการรับรู้ความหลากหลายทางเพศในสิ่งนี้มีขึ้นแล้ว ไม่ได้ถูกผลักไปเป็นความคิดเห็นอคติในเชิงลบหรือโดนดูถูกเหมือนแต่ก่อน

ภาพที่ 6 ภาพประวัติศาสตร์วงเครื่องสายในวังสุรินทร์ (ซ้าย) และ ภาพวงดนตรีไทยในสื่อวีดิทัศน์ (ขวา)

ในภาพขวากลาง รัชช ประทุมวรรณ ดิดจะเข้ และทีมนักแสดง

ที่มา: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงดนตรีกับบทการแสดงนั้น การทำเพลงของตัวสื่อวีดิทัศน์โดยภาพรวมมีหลักการทำงานระหว่างดนตรีไทยและดนตรีตะวันตก ผู้แต่งดนตรีใช้ท่วงทำนองหลักที่เป็นเมโลดี้ของเพลงไทยที่ได้เลือกมา แล้วปรับให้มีความร่วมสมัย โดยใช้เสียงของเครื่องดนตรีตะวันตกเข้ามาเล่นแทนเครื่องดนตรีไทยทำให้เกิดความกลมกลืนทางดนตรีชัดเจน ซึ่งดนตรีที่มีรากจากเมโลดี้เพลงไทยจะถูกใช้ในช่วงที่มีภาพย้อนอดีตและภาพเคลื่อนไหวของนักแสดงในเรื่องการจัดสร้างอาหาร หากแต่ในท่อนที่เป็นดนตรีในท่อนแร็ปจะมีทำนองเพลงที่เป็นสากล และมีการใช้จังหวะเคาะจากเสียงการกระทบกันของเครื่องครัว เช่นครก กระทะ อุปกรณ์ในครัวต่าง ๆ เข้าแทรกแทนเพื่อสร้างไดนามิกทางดนตรีอีกลักษณะที่ต่างออกไปให้มีความเข้มข้นขึ้น อีกทั้งได้บรรยากาศเสียงสัมผัสที่เข้ามาช่วยการสร้างภาพจินตนาการในการประกอบอาหาร ปู่น้ำพริกลงเรือ

การขับทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพนั้นไม่มีปัญหาเรื่องวิธีและขับร้องแต่อย่างใด เนื่องจากนักแสดงผู้ขับร้อง คุณ รัชช ประทุมวรรณ มีความคุ้นเคยกับการอ่านทำนองเสนาะอยู่แล้วหากแต่จะมีในส่วนของการที่ต้องมาอัดเสียงซ้ำเป็นครั้งที่สองเนื่องจากมีการแก้ไขคำที่ อยู่ในวินิพจน์ การขับทำนองเสนาะในบทช่วงแรก ๆ เป็นการขับทำนองเสนาะที่เน้นเสียงการขับร้องเพียงอย่างเดียวไม่มีดนตรีหลักของ

วิทัศน์เข้ามาเพื่อให้ได้ความหลัง ความนิ่ง หากแต่ในการทำเพลงเพื่อให้เข้ากับการขับร้องทำนองเสนานั้น ผู้ประพันธ์ดนตรีได้สร้าง โมทีฟ (Motifs) ทางดนตรีที่เป็นทำนองดนตรีสั้น มีกลุ่มตัวโน้ตทางดนตรีตั้งแต่ 2-7 โน้ต โดยสร้างขึ้นเพื่อให้มีรูปร่างลักษณะที่เด่นชัดและทำให้ติดหูผู้ฟังได้ง่ายที่สำคัญสามารถนำมาพัฒนาต่อให้กลายเป็นวลีหรือประโยค (Phrase) ในการสร้างงานดนตรี ในสื่อวิทัศน์ครั้งนี้ผู้ประพันธ์ดนตรีพัฒนาโมทีฟด้วยการวางซ้ำหรือทำซ้ำ (Repetition) คือการเล่นซ้ำโมทีฟเดิมหากแต่จะมีลักษณะค่อย ๆ เพิ่มรายละเอียดคุณสมบัติของดนตรีเช่น ระดับเสียง (Pitch) และ ความดังเบาหรือไดนามิก (Dynamic) ทางดนตรีจากน้อยไปมากเพื่อทำให้งานออกมาสมบูรณ์ (กฤตวิทย์ ภูมิถาวร, สัมภาษณ์) การวางท่อนร้องแร็ปนั้นค่อนข้างยาก ผู้ประพันธ์ดนตรีกล่าวว่าปกติหากเป็นการแต่งดนตรีไว้ก่อนแล้วค่อยใส่คำที่หลังจะง่ายกว่า การวางทำนองดนตรีหรือเมโลดี้ (Melody) จังหวะดนตรีและการได้อีร์ร่อนมาก่อนอาจจะทำให้ไม่สามารถหาสัมผัสของเมโลดี้ได้อย่างลงตัว การวางจังหวะแร็ปนั้นค่อนข้างจะมีการขยี้จังหวะที่ต้องมีการสวนจังหวะที่เร็วกระชับให้มากกว่าปกติ ไม่เหมือนการประพันธ์เพลงทั่วไป บทแร็ปในช่วงแรกมีจังหวะให้หายใจที่ง่ายกว่าช้ากว่าเลยทำให้ไม่ต้องปรับเปลี่ยนคำที่อยู่ในตัวบทแร็ป ซึ่งต่างจากบทแร็ปช่วงที่สองที่ต้องการให้มีจังหวะเร็วมากจึงต้องร้องให้ชัดถ้อยชัดคำ มีความจำเป็นต้องมีเพิ่มคำและพยางค์เข้ามาเพื่อให้ได้เข้ากับจังหวะและทำนองการแร็ปที่แต่งขึ้น อย่างไรก็ตามผู้แต่งมีการร้องไถ่อยู่หลายครั้งเพื่อหาทำนองเพลงและจังหวะดนตรีที่สมบูรณ์ที่สุดแล้วจึงส่งให้ศิลปินไป เนื่องจากศิลปินมีความสามารถมากในการใช้โทนเสียงได้หลากหลายทั้งโทนเสียงต่ำ โทนเสียงกลาง โทนเสียงสูงรวมทั้งสามารถออกแบบการร้องการออกเสียงของตนเองได้อย่างมีเอกลักษณ์ทำให้เกิดเป็นบทแร็ปที่มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว สิ่งที่สำคัญคือต้องเป็นศิลปินที่แร็ปได้ เนื่องการกลวิธีสไตล์ในการร้องแร็ปต้องใช้ประสบการณ์ ไม่ใช่ใครก็ทำได้ต้องมีการฝึกฝนในการรับคำ ฝึกแร็ปให้เข้ากับจังหวะ ทำนองเพลงและเมโลดี้ที่หลากหลาย (กฤตวิทย์ ภูมิถาวร, สัมภาษณ์) นอกจากนี้ผู้แต่งดนตรียังสร้างทำนองและเมโลดีดนตรีใหม่ในตอนท้ายสื่อวิทัศน์ โดยการดึงทำนองเพลงหลักจากเพลงแก้วเจ้าจอมเพลงประจำมหาวิทยาลัยมาสร้างสรรค์ใหม่ โดยเปลี่ยนจังหวะและคอร์ดเพลงใหม่ให้แปลกไปจากเดิมแต่ทำให้มีความสบายหูต่อการฟังมากขึ้น

นอกจากสื่อสมัยใหม่ที่เป็นวิทัศน์แล้วบทกวีนิพนธ์น้ำพริกลงเรือทั้งห้าบทนั้นได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องในการทำกิจกรรมอื่น ภายใต้โครงการของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมฯ บทกวีนิพนธ์ถูกนำไปใช้ในกิจกรรมการแสดงสองส่วนคือ ส่วนแรกการใช้เป็นบทกวีน้ำพริกลงเรือให้ธชย ประทุมวรรณ ขับทำนองเสนาะสดพร้อมกับการเล่นจะเข้ในการเปิดตัววิทัศน์ (ภาพที่ 7 ซ้าย) ส่วนที่สองใช้แสดงในการนำชมนิทรรศการที่ชื่อว่า พิธีสำหรับชาววังสวนสุนันทาในรูปแบบ Immersive experience with Contemporary exhibition (IC) โดยการให้ภัณฑารักษ์นำชมนิทรรศการร่วมสมัยน้ำพริกลงเรือ พร้อมมีนักแสดงขับทำนองเสนาะและนักแสดงสวมบทบาทเป็นผู้นำพริกในห้องเครื่องจริงเพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานจะได้รับชมเรื่องราวการทำน้ำพริกลงเรือผ่านการแสดงและการขับร้องภาษาวรรณศิลป์จริงโดยจัดเป็นรอบวันละ 4 รอบการแสดงซึ่ง กำกับการแสดงเวทีและการนำชมโดย วรรณศักดิ์ ศิริหาล้าเช่นกัน ณ พิพิธภัณฑ์อาคารสายสุทธานภดล สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ภาพที่ 7 ขวา) ในขณะที่บทร้องแร็ปได้นำใช้ในการจัดทำ ทีเซอร์ (Teaser) และเทรลเลอร์ (Trailer) อย่างละชิ้นเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ก่อนที่สื่อภาพยนตร์ฉบับสมบูรณ์จะออกเผยแพร่ อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมหลากหลายที่เชื่อมโยงกับสื่อวิทัศน์น้ำพริกลงเรือในเวลาต่อมาคือกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับน้ำพริกลงเรือวัฒนธรรมอาหารชาววัง และเทศกาลอาหารชาววัง โดยในช่วงเดือนกรกฎาคมเดียวกันมีการจัดกิจกรรมเสวนางานเทศกาลอาหารชาววัง “สำหรับสวนสุนันทาภูมิปัญญาอาหารไทย” โดยเสวนาในหัวข้อกระบวนการสร้างสรรค์สื่อวิทัศน์เรื่อง น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา (ภาพที่ 8) ในการเสวนานั้นมีการบรรยาย อภิปรายในพื้นที่จริง ณ ตำหนักอาคารสายสุทธานภดล และ มีการออนไลน์ไลฟ์ทางเฟซบุ๊กของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมฯ พร้อมกัน

ภาพที่ 7 กิจกรรมขับทำนองเสนาะเปิดตัวสื่อสร้างสรรค์โดย ธชย ประทุมวรรณ (ซ้าย) และ กิจกรรมการนำขมนิทรศการ (ขวา)
ที่มา: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ภาพที่ 8 กิจกรรมเสวนางานเทศกาลอาหารชาววัง สำหรับสวนสุนันทา ภูมิปัญญาอาหารไทย
ที่มา: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ข้อเสนอแนะ

1. การสร้างสรรค์และประพันธ์การแสดงเพื่อสื่อวิถีทัศน์น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา เป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่ทีมงานผู้อำนวยการผลิตและศิลปินผู้สร้างสรรค์งานต้องการสร้างการรับรู้เรื่องราวประวัติศาสตร์เกี่ยวกับน้ำพริกลงเรือสำหรับอาหารชาววังที่มีต้นกำเนิดจากวังสวนสุนันทาในรูปแบบร่วมสมัย โดยการนำเสนอเรื่องราวผ่านศิลปินร่วมสมัยอย่างคุณธชย ประทุมวรรณ (แก๊งเดอะวอยซ์) และ คุณวรรณศักดิ์ ศิริหัล้า (ศิลปินศิลปาธร) นอกจากนี้ต้องการขยายการรับรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในหลากหลายรูปแบบแพลตฟอร์มเพื่อให้เข้าถึงผู้ชมในหลากหลายกลุ่ม อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นควรว่าต้องมีการผลิตสื่อการแสดง บทการแสดงและการเรียบเรียงเนื้อหาข้อมูลหลากหลายรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอาหารชาววังเมนู ทั้งเมนูน้ำพริกลงเรือและเมนูอื่น ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงไปกับกิจกรรมจริงเช่น การฝึกอบรมปฏิบัติการ การจัดทำเทศกาลอาหาร เป็นต้น เพื่อสร้างความรับรู้ ความเข้าใจและกระตุ้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุนทางวัฒนธรรมของประเทศ

2. วังสวนสุนันทาเป็นแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์และทุนทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเป็นอย่างมาก มีชุดข้อมูลเนื้อหา (Content) ในอีกหลากหลายมิติยังไม่ได้ถูกคัดสรรหรือนำมาเผยแพร่ให้มีความร่วมสมัย ดังนั้นการนำข้อมูลเหล่านี้มาต่อยอดทำการวิจัยเชิงสร้างสรรค์เชิงวิชาการและผลิตชุดข้อมูลเนื้อหาเป็นสื่อวิถีทัศน์สมัยใหม่เพื่อเผยแพร่บนแพลตฟอร์มออนไลน์จึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากสิ่งนี้เป็น

การบูรณาการศาสตร์และศิลป์ในการสร้างสรรค์งาน สามารถเชื่อมต่อกันแต่ละยุคสมัยให้ได้รับรู้และเข้าใจในคุณค่าของวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่ และเปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งสามารถสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วรรณศิลป์ อาหาร การแสดงและดนตรี ไปจนถึงการสร้างชุดข้อมูลที่เป็นความรู้เชิงวิชาการทางสังคมวิทยาและมนุษยวิทยาได้ในหลากหลายระดับ เช่น การจัดกิจกรรมเสวนา อบรม ปฏิบัติการ การเขียนบทความ หนังสือ ตำรา งานวิจัยและเอกสารประกอบต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งนี้สามารถเป็นสื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นกระบอกเสียงสำคัญในการส่งผ่านวัฒนธรรมจากวังสวนสุนันทาให้เกิดการสร้างองค์ความรู้หรือการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ใหม่ขึ้น

3. สื่อวิถีทัศน์น้ำพริกลงเรือนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการสร้างองค์ความรู้เรื่องวัฒนธรรมอาหารชาววังของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม อย่างไม่รู้ก็ตามในปัจจุบันอาหารชาววังสำรับนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปให้เหมาะกับยุคสมัยทั้งการดัดแปลงวัตถุดิบ กลวิธีการปรุงและการผลิตหีบห่อบรรจุภัณฑ์ ในทางกลับกันการประยุกต์ทุนทางวัฒนธรรมให้ขยายผลในเชิงเศรษฐกิจนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เช่นการพัฒนาปรับปรุงให้เป็นอาหารในเชิงอุตสาหกรรมหรือการสร้างสรรค์เมนูอาหารใหม่ที่มีรากมาจากอาหารชาววังเป็นต้น ด้วยเหตุนี้หากภาครัฐและเอกชนได้ให้ทุนวิจัยและสร้างสรรค์ เผยแพร่ ทำการศึกษาหรือจัดทำเทศกาลที่เกี่ยวข้องกับน้ำพริกลงเรือหรืออาหารชาววังสำรับอื่นในลักษณะแผนระยะยาวของประเทศอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องย่อมเป็นการทำให้ทุนทางวัฒนธรรมด้านอาหารชาววังนี้มีความยั่งยืนมากขึ้นตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้วิจัยในฐานะผู้ประพันธ์บทความ ขอขอบคุณศิลปินที่มามงานทุกส่วนในการสร้างสรรค์สื่อวิถีทัศน์ชุดน้ำพริกลงเรือสวนสุนันทาครั้งนี้ ซึ่งมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดบทการแสดง บทกวีนิพนธ์และบทร้องแร็ปของผู้ประพันธ์ให้ออกมาเป็นผลงานสื่อวิถีทัศน์เชิงประจักษ์สู่สาธารณะชนและได้รับการตอบรับอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยาม สปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กฤตวิทย์ ภูมิถาวร. อาจารย์สาขานดนตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (25 ตุลาคม 2565). สัมภาษณ์.
- เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ในรัชกาลที่ ๕. (2540). พิมพ์เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ในรัชกาลที่ ๕ ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส, วันที่ 24 ธันวาคม 2540. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ชนะภพ วัฒนโอฬาร. ภัณฑารักษ์ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (5 สิงหาคม 2565). สัมภาษณ์.
- เนื่อง นิลรัตน์, ม.ล. (2540). *ชีวิตในวัง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีสารา.
- _____ (2545). *ชีวิตในบ้านกับตำราอาหารสวนสุนันทา*. กรุงเทพฯ: อัลฟา พับลิชชิ่ง.
- เน่งน้อย ดิตติรานนท์. (2523). *สวนสุนันทาในอดีต*. กรุงเทพฯ: พิเศษการพิมพ์.
- วิณา เอี่ยมประไพ. (2536). “พระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา” ที่ระลึกงานเฉลิมพระเกียรติ ๑๓๐ พรรษา พระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิณา เอี่ยมประไพ, ศันสนีย์ จะสุวรรณ์ และ พันธศักดิ์ วรรณิ. (2560). *อาหารสวนสุนันทา*, หนังสือที่ระลึกครบรอบ ๘๐ ปีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและกิจกรรม สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (1 ตุลาคม 2565). สัมภาษณ์.
- วรรณศักดิ์ ศิริหล้า. ผู้กำกับการแสดงสื่อวิถีทัศน์น้ำพริกลงเรือสวนสุนันทา. (1 ตุลาคม 2565). สัมภาษณ์.
- ศรุตานุสรณ์. (2526). พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สยามินทราธิราชบรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทาน ในงานพระราชทานเพลิงศพ เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ในรัชกาลที่ ๕ ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันเสาร์ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๖. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- สดับ ลดาวัลย์, เจ้าจอม ม.ร.ว. (2523). “พระจรรยาของพระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ,” หนังสือที่ระลึกฉบับรีเสดจ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. พระนคร: โรงพิมพ์อรุณาการพิมพ์.

- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (4 กรกฎาคม 2022). เพลง “น้ำพริกปลาร้าสกลนคร”. สืบค้น 10 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=RNHSJNNdiJc>
- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (8 กรกฎาคม 2022). ผลงานการสร้างสื่อสร้างสรรค์ “น้ำพริกปลาร้า สกลนคร” ลำดับที่ 2. สืบค้น 10 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=LZUM16NaYk8>
- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (14 กรกฎาคม 2022) ผลงานสร้างสรรค์สื่อร่วมสมัย “น้ำพริกปลาร้าสกลนคร” ฉบับสมบูรณ์. สืบค้น 10 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=PPC0sHwyONY>
- สถาบันราชภัฏสกลนคร. (2536). เรื่องเล่าชาววัง. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง